

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 28ης Σεπτεμβρίου 2006*

Στην υπόθεση C-434/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Korkein oikeus (Φινλανδία) με απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Οκτωβρίου 2004, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας κατά των

Jan-Erik Anders Ahokainen,

Mati Leppik,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Rosas, πρόεδρο τμήματος, J.-P. Puissochet (εισηγητή),
Α. Borg Barthet, U. Lõhmus και Α. Ó Caoimh, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Μ. Poiares Maduro
γραμματέας: Η. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Μαΐου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Virallinen syyttäjä, εκπροσωπούμενος από τον M. Ilman, εισαγγελέα στο πλημμελειοδικείο του Raasepori,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις T. Rynnä και E. Bygglin,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Fernandes και Á. Seíça Neves,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Falk,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. van Beek και P. Aalto,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Ιουλίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 28 ΕΚ και 30 ΕΚ και ανέκυψε στο πλαίσιο μιας ποινικής διαδικασίας κινηθείσας κατά των J.-E. Ahokainen και M. Leppik, επειδή εισήγαγαν λαθραίως στη Φινλανδία αιθυλική αλκοόλη.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Σκοπός του νόμου 1143/1994 περί του οινοπνεύματος [alkoholilaki (1143/1994), στο εξής: νόμος περί του οινοπνεύματος] είναι, κατά το άρθρο 1 αυτού, η πρόβλεψη κανόνων σχετικών με την κατανάλωση οινοπνεύματος προς αποφυγήν των επιζήμιων για την υγεία και την κοινωνία αποτελεσμάτων των οινοπνευματωδών ουσιών.
- 3 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του νόμου περί του οινοπνεύματος, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 1/2001, ως «οινοπνευματώδες ποτό» νοείται κάθε ποτό που προορίζεται για κατανάλωση και έχει περιεκτικότητα σε αιθυλική αλκοόλη μικρότερη ή ίση προς 80 βαθμούς.
- 4 Δυνάμει του εν λόγω νόμου περί του οινοπνεύματος, ως οινόπνευμα, το οποίο δεν θεωρείται ως οινοπνευματώδες ποτό δυνάμενο να καταναλωθεί, νοείται η μη μετουσιωμένη αιθυλική αλκοόλη ή ένα υδατικό διάλυμα μη μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης άνω των 80 βαθμών.
- 5 Η ρύθμιση αυτή προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η χρησιμοποίηση, η παραγωγή και η εισαγωγή οινοπνεύματος επιτρέπεται μόνο στους έχοντες σχετική άδεια.
- 6 Το άρθρο 8 του νόμου περί του οινοπνεύματος ρυθμίζει την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών και αιθυλικής αλκοόλης για εμπορικό σκοπό, καθώς και τα της αδείας εισαγωγής αιθυλικής αλκοόλης. Δυνάμει της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, η εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών για προσωπική κατανάλωση καθώς και για εμπορικό σκοπό δεν εξαρτάται από κάποια ειδική άδεια εισαγωγής. Κατά την παράγραφο 2, πρώτο εδάφιο, του άρθρου αυτού, ο επαγγελματίας μπορεί

να εισαγάγει οινόπνευμα κατόπιν αδείας της tuotevalvontakeskus (υπηρεσίας ελέγχου προϊόντων). Κατά την παράγραφο 2, δεύτερο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, ο ιδιώτης μπορεί να εισαγάγει οινόπνευμα για προσωπική του κατανάλωση κατόπιν αδείας της ως άνω υπηρεσίας ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 17 του ίδιου νόμου, αφού υποβάλει στην υπηρεσία αυτή δήλωση περί της ιδιότητάς του ως εισαγωγέα.

- 7 Για να λάβει άδεια χρησιμοποίησης οινόπνευματος ο αιτών πρέπει να επικαλεστεί κάποια δικαιολογημένη ανάγκη (άρθρο 17, παράγραφος 3, του νόμου περί του οινόπνευματος).
- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 82 του νόμου 459/1968 περί του οινόπνευματος —τον οποίο αντικατέστησε ο ως άνω νόμος περί του οινόπνευματος, εξαιρέσει των διατάξεων περί επιβολής κυρώσεων— όποιος εισάγει ή εξάγει ή επιχειρεί να εισαγάγει ή να εξαγάγει παρανόμως οινόπνευματώδες ποτό ή οινόπνευμα τιμωρείται για λαθρεμπορία οινόπνευματώδους ουσίας.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 9 Κατόπιν τελωνειακού ελέγχου διενεργηθέντος την 1η Αυγούστου 2002, ανακαλύφθηκαν σε ένα φορτηγό αυτοκίνητο προερχόμενο από τη Γερμανία 9 492 λίτρα οινόπνευματος (αιθυλικής αλκοόλης καθαρότητας 96,4 έως 96,5 βαθμών), σε φιάλες του ενός λίτρου. Λαμβανομένου υπόψη του τρόπου συσκευασίας του και των εξηγήσεων που δόθηκαν, το προϊόν προοριζόταν πιθανότατα να καταναλωθεί με τη μορφή διαλελυμένου οινόπνευματώδους ποτού. Κατά τα έγγραφα του οχήματος, το φορτηγό έπρεπε να έχει ως φορτίο 32 παλέτες με σησαμέλαιο.

- 10 Το Raaseporin käräjäoikeus (πλημμελειοδικείο του Raasepori) καταδίκασε τους J.-E. Ahokainen και M. Leppik σε ποινές φυλακίσεως λόγω λαθρεμπορίας οινοπνευματωδών ουσιών. Το δικαστήριο αυτό διέταξε επίσης την κατάσχεση της αιθυλικής αλκοόλης υπέρ του Δημοσίου.
- 11 Το Helsingin hovioikeus (εφετείο του Ελσίνκι) επιβεβαίωσε την απόφαση αυτή.
- 12 Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως που υπέβαλαν οι J.-E. Ahokainen και M. Leppik κατά της αποφάσεως του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, το Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο) διερωτήθηκε, ειδικότερα, επί του αν το φινλανδικό σύστημα χορηγήσεως αδειάς στον τομέα του οινοπνεύματος έπρεπε να θεωρηθεί ως ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς υπό την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ και, ενδεχομένως, αν μπορούσε να θεωρηθεί ως ανεπίτρεπτο, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του, δυνάμει του άρθρου 30 ΕΚ.
- 13 Θεωρώντας αναγκαία την ερμηνεία των εφαρμοστέων διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, το Korkein oikeus αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 28 ΕΚ την έννοια ότι εμποδίζει την εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους κατά την οποία η εισαγωγή μη μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης (οινοπνεύματος) άνω των 80 βαθμών επιτρέπεται μόνο σε όποιον έχει λάβει σχετική άδεια;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, πρέπει να θεωρηθεί ως επιτρεπόμενο δυνάμει του άρθρου 30 ΕΚ το σύστημα χορηγήσεως της σχετικής αδειάς;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 14 Με τα προδικαστικά ερωτήματά του, που πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν οι διατάξεις της Συνθήκης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων εμποδίζουν την εφαρμογή μιας προϋποθέσεως αδειάς για την εισαγωγή οινοπνεύματος όπως η προβλεπόμενη από τον νόμο περί του οινοπνεύματος.
- 15 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο πρέπει να υπομνησθεί ότι η οδηγία 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1), η οποία αποβλέπει στον προσδιορισμό του δασμολογικού και φορολογικού συστήματος που ισχύει για τα προϊόντα αυτά, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται το οινόπνευμα, δεν αποκοπεί ειδικά στην προστασία των επιταγών γενικού συμφέροντος που απαριθμούνται στο άρθρο 30 ΕΚ, έτσι ώστε τα κράτη μέλη, τηρώντας τη Συνθήκη, εξακολουθούν να είναι αρμόδια να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την τήρηση των επιταγών αυτών (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουνίου 1999, C-394/97, Heinonen, Συλλογή 1999, σ. I-3599, σκέψη 29).
- 16 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί η ύπαρξη περιορισμού υπό την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, αφενός, καθώς και η δυνατότητα υπέρξεως λόγου που να δικαιολογεί τη σχετική ρύθμιση έναντι του άρθρου 30 ΕΚ, αφετέρου.

Ο περιορισμός υπό την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 17 Για τον Virallinen syyttäjä (εκπρόσωπο της εισαγγελικής αρχής), καθώς και για τη Φινλανδική και την Πορτογαλική Κυβέρνηση, μια νομοθεσία κράτους μέλους που

εξαρτά την εισαγωγή οινοπνεύματος από τη χορήγηση σχετικής άδειας δεν είναι αντίθετη προς το άρθρο 28 ΕΚ. Αντιθέτως, η Σουηδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποστηρίζουν ότι η υποχρέωση των ενδιαφερομένων να ζητούν από το κράτος εισαγωγής άδεια προτού εισαγάγουν τα οικεία εμπορεύματα είναι μέτρο που απαγορεύεται από το άρθρο 28 ΕΚ, έστω και αν η άδεια αυτή αποτελεί μια απλή τυπική διατύπωση και χορηγείται αυτομάτως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

18 Κάθε εμπορική ρύθμιση των κρατών μελών η οποία είναι ικανή να εμποδίσει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το ενδοκοινοτικό εμπόριο πρέπει να θεωρείται μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς και, ως εκ τούτου, απαγορεύεται από το άρθρο 28 ΕΚ (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5· της 19ης Ιουνίου 2003, C-420/01, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2003, σ. I-6445, σκέψη 25, και της 26ης Μαΐου 2005, C-20/03, Burmanjer κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-4133, σκέψη 23). Ακόμα και ρυθμίσεις ισχύουσες αδιακρίτως στα εγχώρια και τα εισαγόμενα προϊόντα, των οποίων η εφαρμογή στα εισαγόμενα προϊόντα ενδέχεται να περιορίσει τον όγκο πωλήσεώς τους, συνιστούν καταρχήν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορευόμενα από το άρθρο 28 ΕΚ (βλ., ιδίως, απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, αποκαλούμενη «Cassis de Dijon», Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 321).

19 Το Δικαστήριο διευκρίνισε ωστόσο ότι οι περιορίζουσες ή απαγορεύουσες ορισμένους τρόπους πωλήσεως εθνικές διατάξεις οι οποίες, αφενός, έχουν εφαρμογή επί όλων των σχετικών επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους στην ημεδαπή και, αφετέρου, επηρεάζουν κατά τον ίδιο τρόπο, από νομικής απόψεως αλλά και στην πράξη, την εμπορία των εγχωρίων προϊόντων και των προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών δεν είναι ικανές να εμποδίσουν άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών υπό την έννοια της νομολογίας που άρχισε με την προαναφερθείσα απόφαση Dassonville (βλ. επ' αυτού, απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard, Συλλογή 1993, σ. I-6097, σκέψη 16).

- 20 Όσον αφορά ειδικότερα τον χαρακτηρισμό μιας αδειάς εισαγωγής σε σχέση με τις διατάξεις της Συνθήκης, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να αποφανθεί ότι ένα τέτοιο σύστημα, καταρχήν, αντιβαίνει προς το άρθρο 28 ΕΚ, καθόσον η διάταξη αυτή εμποδίζει την εφαρμογή, στις ενδοκοινοτικές σχέσεις, μιας εθνικής νομοθεσίας η οποία απαιτεί, έστω και τελειώς τυπικά, άδειες εισαγωγής ή κάθε άλλη παρόμοια διαδικασία (αποφάσεις της 8ης Φεβρουαρίου 1983, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 124/81, αποκαλούμενη «γάλα UHT», Συλλογή 1983, σ. 203, σκέψη 9, και της 5ης Ιουλίου 1990, C-304/88, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1990, σ. I-2801, σκέψη 9· βλ. επίσης απόφαση της 26ης Μαΐου 2005, C-212/03, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2005, σ. I-4213, σκέψη 16, και απόφαση του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ της 16ης Δεκεμβρίου 1994, Restamark, E-1/94, EFTA Court Report, σ. 15, σκέψεις 49 και 50).
- 21 Αυτό τούτο το γεγονός της επιβολής διατυπώσεων για την εισαγωγή, όπως συμβαίνει με τις επίμαχες διατάξεις της κύριας δίκης που προβλέπουν ένα σύστημα χορηγήσεως αδειάς, μπορεί πράγματι να παρεμποδίσει το ενδοκοινοτικό εμπόριο και να παρακωλύσει την πρόσβαση στην αγορά εμπορευμάτων τα οποία νομίμως παρασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο εντός άλλων κρατών μελών. Το εμπόδιο αυτό είναι ακόμη μεγαλύτερο αν το σύστημα υποβάλλει τα προϊόντα αυτά σε πρόσθετα έξοδα (βλ. ιδίως την απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-189/95, Franzén, Συλλογή 1997, σ. I-5909, σκέψη 71). Όταν συντρέχουν τέτοιες περιστάσεις, δεν πρόκειται για έναν «απλό» περιορισμό ή μια «απλή» απαγόρευση ορισμένων τρόπων πωλήσεως.
- 22 Επομένως, μια προϋπόθεση χορηγήσεως αδειάς όπως η επίμαχη της κύριας δίκης πρέπει να θεωρηθεί ως εμπόδιο στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών το οποίο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ.

Οι σχετικές δικαιολογίες υπό την έννοια του άρθρου 30 ΕΚ

- 23 Εντούτοις, ένα τέτοιο εμπόδιο ενδέχεται να δικαιολογείται αν συντρέχουν λόγοι εκτιθέμενοι στο άρθρο 30 ΕΚ.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 24 Ο Virallinen syyttäjä και η Φινλανδική Κυβέρνηση παρατηρούν ότι η κατανάλωση οινοπνεύματος, ειδικότερα μεταξύ των νέων, αποτελεί όχι μόνον τον κύριο παράγοντα κινδύνου για τη δημόσια υγεία στη Φινλανδία αλλά είναι επίσης αιτία διαταραχών της δημοσίας τάξεως και της δημοσίας ασφαλείας, συνδεδεμένη στενά με την εγκληματικότητα και με την πρόκληση ατυχημάτων.
- 25 Όσον αφορά τη συμφωνία του μέτρου προς την αρχή της αναλογικότητας, υποστηρίζουν ότι η επίμαχη ρύθμιση είναι κατάλληλη και αναγκαία προς επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει, δεδομένου ότι οι απαγορεύσεις σχετικά με το οινόπνευμα που έχει αλκοολικό τίτλο άνω του 80 % περιορίζονται στην ιδιωτική κατανάλωση και το σύστημα χορηγήσεως αδείας αποσκοπεί στην αποφυγή των κινδύνων μιας τέτοιας καταναλώσεως, με ιδιαίτερα βλαβερές συνέπειες για τους νέους, που θα έλκονταν από ένα οινοπνευματώδες παρασκεύασμα με μεγάλο αλκοολικό τίτλο, αλλά με πολύ χαμηλή τιμή, όπως το οινόπνευμα. Εν πάση περιπτώσει, το σύστημα αυτό δεν εμποδίζει το άτομο που έχει λάβει άδεια να εισαγάγει οινόπνευμα παρασκευασθέν εντός άλλων κρατών μελών και προοριζόμενο για τις χρήσεις που απαριθμούνται στον νόμο.
- 26 Η Επιτροπή θεωρεί τα επίμαχα μέτρα δυσανάλογα αυστηρά σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Παρατηρεί ιδίως ότι οι δηλώσεις των εισαγωγέων και τα πιστοποιητικά εισαγωγής αρκούν κατά κανόνα προς επίτευξη των δικαιολογημένων σκοπών του κράτους μέλους.
- 27 Θεωρώντας ότι το οινόπνευμα αποκλείεται από τη φινλανδική αγορά ιδιωτικής καταναλώσεως, η Επιτροπή διερωτάται επιπλέον σε ποιο βαθμό ένα σύστημα χορηγήσεως αδείας όσον αφορά τη χρήση και την εισαγωγή του προϊόντος αυτού για εμπορικό σκοπό μπορεί να ικανοποιεί απευθείας τον σκοπό της προστασίας της δημοσίας υγείας και της δημοσίας τάξεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 28 Δεν αμφισβητείται ότι μια ρύθμιση όπως η επίμαχη στη διαφορά της κύριας δίκης, που αποσκοπεί στην πρόβλεψη κανόνων σχετικών με την κατανάλωση οινοπνεύματος προς αποφυγήν των επιζήμιων για την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνία αποτελεσμάτων των οινοπνευματωδών ουσιών και επιδιώκει με τον τρόπο αυτό να καταπολεμήσει την κατάχρηση του οινοπνεύματος, στηρίζεται σε λόγους συνδεδεμένους με τη δημόσια υγεία και τη δημόσια τάξη τους οποίους αναγνωρίζει το άρθρο 30 ΕΚ.
- 29 Για να μπορούν λόγοι δημοσίας υγείας και δημοσίας τάξης να δικαιολογήσουν ένα εμπόδιο όπως αυτό που συνεπάγεται το επίμαχο σύστημα αδείας εισαγωγής της κύριας δίκης, απαιτείται εντούτοις το σχετικό μέτρο να είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και να μην αποτελεί ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκριμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.
- 30 Όσον αφορά τους κινδύνους επιβολής δυσμενών διακρίσεων και περιορισμών, δεν προκύπτει από κανένα στοιχείο της δικογραφίας ότι οι λόγοι δημοσίας υγείας και δημοσίας τάξεως που επικαλούνται οι φινλανδικές αρχές προβάλλονται για σκοπό διαφορετικό από τον προβλεπόμενο και χρησιμοποιούνται κατά τρόπον εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των εμπορευμάτων προελεύσεως άλλων κρατών μελών ή προς έμμεση προστασία κάποιας εγχώριας παραγωγής (αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 1979, 34/79, Henn και Darby, Συλλογή τόμος 1979/II, σ. 781, σκέψη 21, καθώς και της 25ης Ιουλίου 1991, C-1/90 και C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior και Publivia, Συλλογή 1991, σ. I-4151, σκέψη 20).
- 31 Όσον αφορά τη συμφωνία του μέτρου προς την αρχή της αναλογικότητας, προκειμένου περί εξαιρέσεως από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των αγαθών, στις εθνικές αρχές εναπόκειται να αποδεικνύουν ότι η ρύθμισή τους ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή ότι είναι αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού που αυτές επικαλούνται και που συνίσταται στη συγκεκριμένη περίπτωση στην προστασία της δημοσίας υγείας και της δημοσίας ασφαλείας,

καθώς και ότι ο σκοπός αυτός δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με την επιβολή απαγορεύσεων ή περιορισμών μικρότερης εκτάσεως ή που θα επηρέαζαν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 14ης Ιουλίου 1994, C-17/93, Van der Veldt, Συλλογή 1994, σ. I-3537, σκέψη 15, καθώς και απόφαση Franzén, προαναφερθείσα, σκέψεις 75 και 76).

- 32 Εντούτοις, όπως υπογράμμισαν ο Virallinen syöttäjä και η Φινλανδική Κυβέρνηση, τα κράτη μέλη διαθέτουν ένα περιθώριο εκτιμήσεως για να καθορίζουν τα μέτρα που είναι ικανά να οδηγήσουν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα, σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες και με τη σημασία που τα κράτη αυτά αποδίδουν σε δικαιολογημένους έναντι του κοινοτικού δικαίου σκοπούς, όπως είναι η πρόληψη της καταχρήσεως οινοπνευματωδών ποτών και η καταπολέμηση των διαφόρων μορφών εγκληματικότητας οι οποίες συνδέονται με την κατανάλωσή τους (βλ., ιδίως, απόφαση Heinonen, προαναφερθείσα, σκέψη 43).
- 33 Όπως παρατήρησε η Σουηδική Κυβέρνηση, μεταξύ των αγαθών ή συμφερόντων που προστατεύει το άρθρο 30 ΕΚ, την πρώτη θέση κατέχουν η υγεία και η ζωή των ανθρώπων. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν για το επίπεδο προστασίας που επιθυμούν να διασφαλίσουν και για τον τρόπο με τον οποίο το επίπεδο αυτό πρέπει να επιτευχθεί, τηρώντας παράλληλα το κοινοτικό δίκαιο και, ειδικότερα, την αρχή της αναλογικότητας (απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1994, C-320/93, Ortscheit, Συλλογή 1994, σ. I-5243, σκέψη 16· βλ. επίσης επ' αυτού την απόφαση Heinonen, προαναφερθείσα, σκέψη 45).
- 34 Το Δικαστήριο, όσον αφορά τη συμφωνία προς το κοινοτικό δίκαιο ενός βελγικού συστήματος εισαγωγής ζώντων ζώων και ενός βρετανικού συστήματος εισαγωγής γάλατος UHT, έκρινε ότι το σύστημα χορηγήσεως αδείας ήταν ένα δυσανάλογα αυστηρό μέτρο προς εξασφάλιση της προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων. Διευκρίνισε ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να λάβει λιγότερο περιοριστικά μέτρα για την προστασία των συμφερόντων αυτών, περιοριζόμενο στη συλλογή χρήσιμων πληροφοριών, για παράδειγμα, μέσω της υποβολής δηλώσεων από τους εισαγωγείς, συνοδευομένων, ενδεχομένως, από κατάλληλα πιστοποιητικά χορηγούμενα από το κράτος μέλος εξαγωγής (προαναφερθείσες αποφάσεις γάλα UHT, σκέψη 17, και Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 14).

- 35 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης ΕΚ (που κατέστησαν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ) εμποδίζουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων οι οποίες επιτρέπουν την εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών μόνο στους επιχειρηματίες που έχουν άδεια παρασκευής ή χονδρικής εμπορίας όταν, αφενός, το σύστημα χορηγήσεως αδειάς αποτελεί εμπόδιο στην εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών προελεύσεως άλλων κρατών μελών, καθόσον συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα για τα ποτά αυτά, και όταν, αφετέρου, δεν αποδεικνύεται ούτε ότι το σύστημα χορηγήσεως αδειάς που προβλέπουν οι ως άνω εθνικές διατάξεις, ιδίως όσον αφορά τις προϋποθέσεις που άπτονται των δυνατοτήτων αποθηκείσεως και των σχετικών τελών και φόρων σημαντικού ύψους που απαιτούνται από τους κατόχους αδειάς, είναι ανάλογο προς τον συνδεόμενο με τη δημόσια υγεία επιδιωκόμενο σκοπό ούτε ότι ο σκοπός αυτός δεν μπορεί να επιτευχθεί με μέτρα περιορίζοντα λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο (απόφαση *Franzén*, προαναφερθείσα, σκέψεις 71, 76 και 77).
- 36 Στην υπόθεση που οδήγησε στην προαναφερθείσα απόφαση *Heinonen*, το Δικαστήριο δέχθηκε, αντιθέτως, με τις σκέψεις 40 έως 44 της αποφάσεως αυτής, ότι μια φινλανδική ρύθμιση, στηριζόμενη στον νόμο περί του οινοπνεύματος και εισάγουσα περιορισμό στην εισαγωγή οινοπνευματωδών ποτών από τους ταξιδιώτες που προέρχονται από τρίτη χώρα σε συνάρτηση με τη διάρκεια του ταξιδιού, δεν ήταν αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο. Έκρινε ότι το σχετικό μέτρο ήταν πρόσφορο και αναγκαίο, διότι συνέβαλλε στη βελτίωση της καταστάσεως όσον αφορά προβλήματα κοινωνικής φύσεως και υγείας και διότι ήταν περιορισμένο και δεν αφορούσε παρά μόνον τα ταξίδια που ανταποκρίνονταν σε συγκεκριμένα κριτήρια, ενώ τα εναλλακτικά μέτρα που πρότεινε η Επιτροπή δεν φαίνονταν αρκετά αποτελεσματικά για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.
- 37 Εντούτοις, όσον αφορά την εκτίμηση της αναλογικότητας μιας σουηδικής ρυθμίσεως —που στηριζόταν σε λόγους δημοσίας υγείας ανάλογους προς εκείνους στους οποίους στηριζόταν η φινλανδική νομοθεσία που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη— απαγορεύουσας την καταχώριση διαφημίσεων οινοπνευματωδών ποτών σε περιοδικά έντυπα και, ειδικότερα, την εκτίμηση σχετικά με το αν ο επιδιωκόμενος σκοπός, ήτοι η καταπολέμηση της καταχρήσεως του οινοπνεύματος, μπορούσε να επιτευχθεί με την επιβολή περιορισμών μικρότερης εκτάσεως ή που θα επηρέαζαν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εκτίμηση αυτή προϋποθέτει την ανάλυση των νομικών και πραγματικών στοιχείων που προσδιάζουν στην κατάσταση του οικείου κράτους μέλους, στην οποία μπορεί να προβεί ευχερέστερα το αιτούν δικαστήριο απ' ό,τι το Δικαστήριο (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2001, C-405/98, *Gourmet International Products*, Συλλογή 2001, σ. I-1795, σκέψη 33).

- 38 Εν προκειμένω, για τους λόγους που παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη, πρέπει να αφεθεί στο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί, στηριζόμενο στα νομικά και πραγματικά στοιχεία που διαθέτει, αν τα συγκεκριμένα μέτρα της Δημοκρατίας της Φινλανδίας είναι ικανά να καταπολεμήσουν αποτελεσματικά τις καταχρήσεις που συνδέονται με την κατανάλωση του οινοπνεύματος ως ποτού ή αν λιγότερο περιοριστικά μέτρα θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν ένα παρόμοιο αποτέλεσμα. Πράγματι, ο έλεγχος της αναλογικότητας και της αποτελεσματικότητας των ληφθέντων μέτρων στηρίζεται σε πραγματικές εκτιμήσεις στις οποίες το αιτούν δικαστήριο είναι σε θέση να προβεί ευχερέστερα απ' ό,τι το Δικαστήριο.
- 39 Έτσι, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει τη βασιμότητα των ισχυρισμών του Virallinen syöttäjä και της Φινλανδικής Κυβέρνησεως, σχετικά με τους κινδύνους καταναλώσεως οινοπνεύματος και με την αποτελεσματικότητα του συστήματος αδείας. Σ' αυτό εναπόκειται επίσης να εξακριβώσει τα αποτελέσματα των περιοριστικών μέτρων, δηλαδή αν με αυτά κατέστη δυνατή η καταπολέμηση, έστω και μερική, των φαινομένων της διαταράξεως της δημοσίας τάξεως και της προσβολής της υγείας των πολιτών όπως ανέφερε ο Virallinen syöttäjä και η Φινλανδική Κυβέρνηση. Τέλος, καθώς δεν πρέπει να λησμονείται ότι σύστημα χορηγήσεως αδείας προβλέπεται και όσον αφορά τη χρήση και την πώληση οινοπνεύματος, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται ακόμη να εξετάσει αν ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη ρύθμιση μπορεί να επιτευχθεί με την υποβολή δηλώσεων εκ μέρους των εισαγωγέων, συνοδευόμενων, ενδεχομένως, από κατάλληλα πιστοποιητικά χορηγούμενα από το κράτος μέλος εξαγωγής, που να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τον έλεγχο του προορισμού του εισαγομένου οινοπνεύματος και για την παρεμπόδιση των καταχρήσεων.
- 40 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ δεν εμποδίζουν την εφαρμογή συστήματος όπως αυτό το οποίο προβλέπει ο νόμος περί του οινοπνεύματος, που εξαρτά την εισαγωγή μη μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης με αλκοολικό τίτλο άνω των 80 βαθμών από σχετική άδεια, εκτός αν προκύπτει ότι, στο πλαίσιο των νομικών και πραγματικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση εντός του οικείου κράτους μέλους, η προστασία της δημοσίας υγείας και της δημοσίας τάξεως κατά των δυσμενών συνεπειών του οινοπνεύματος μπορεί να εξασφαλιστεί με μέτρα που θίγουν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 41 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ δεν εμποδίζουν την εφαρμογή συστήματος όπως αυτό το οποίο προβλέπει ο νόμος 1143/1994 περί του οινοπνεύματος [alkoholilaki (1143/1994)], που εξαρτά την εισαγωγή μη μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης με αλκοολικό τίτλο άνω των 80 βαθμών από σχετική άδεια, εκτός αν προκύπτει ότι, στο πλαίσιο των νομικών και πραγματικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν την κατάσταση εντός του οικείου κράτους μέλους, η προστασία της δημοσίας υγείας και της δημοσίας τάξεως κατά των δυσμενών συνεπειών του οινοπνεύματος μπορεί να εξασφαλιστεί με μέτρα που θίγουν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

(υπογραφές)